

Az előfizetés ára

1883. márczius végeig . . .	3 ft.
" június " . . .	5 ft.
" januártól egész évre .	8 ft.
" " fél évre .	4 ft.
" " negyedévre .	2 ft.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor	
1-szer	7 kr.
2-szer	6 kr.
3-szor	5 kr.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr	
Nyilttérben egy sor	10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésben, Traub B. és társaságánál, Böhm M. könyvtőlél Király-utca.

Közoktatásügyünk állapota 1880/81-ben.

(sch.) Az 1880/81. évi népoktatási állapotokat feltüntető miniszteri ezidei jelentés — számszerint már a XI. — megjelent; s noha e jelentés nem oly terjedelmes, mint az előbbi években, mégis lehetőleg hívebb képet nyújt tanügyi állapotainkról, mint a hogy tették ezt elődei, a tiszta valóságtól azonban ez is még nagyon messze elmaradt. És hogy ez így van, az egyedül a miniszterium azon téves eljárásában s tulhajtásában rejlik, melylyel az adatokat gyűjti, nemkülönben azon körülményben, hogy minden áron a legkedvezőbb adatokkal akarja tanügyi haladásunkat évről-évre, ugy magunk, mint a külföld előtt bebizonyítani.

Szerény véleményem szerint a népoktatási statisztika feladata csak az: feltüntetni és pedig lehetőségig számokkal híven, teljesen és megbízhatóan, hogy azon cél, melyet a népoktatási törvény hazánk specialis viszonyai érdekében kitűzött, mennyiben van tényleg megvalósítva általában és részleteiben, az e célra hivatott egyének és intézmények által; elégségesek-e azon egyének és intézmények, vagy nem; teljesítik-e az iskola-fentartók és ezek hatóságai törvénytiszta köteleességeiket egész vagy legalább oly mérvben, hogy a kitűzött cél elérhető legyen és tényleg el is éretik e törvények által kitűzött cél vagy sem?

És tekintve a tanügyi statisztika feladatának ily alakját, kérdem: el lesz-e érve a cél, ha a miniszterium minden évben 500-nál több rovattal bíró tabellákat töltet ki tantelügyelői által elmondattja magának, hogy a tankerületben hány iskolában van szeleolányok és azok mily szerkezetűek? az árnyékszékben hány-s mily szerkezetű ülés van? a torna-rendszer, vízmedence, vagy egyéb mesterséges és nem mesterséges szerkezet szerint készültek-e azok? kikutatja, hány köpőlada, sártisztító vas, ruhafogas stb. eféle fontos pedagógiai dolog van már iskoláinkban?

Bizony, bizony nem; s azért helyeseljük a „Néptanoda“ azon indítványát — melyet különben ma már tekintélyes napi lapjaink is hirdetnek — hogy a statisztikát redukálni kell, hogy a miniszterium ne tüzetes, vaskos adathalmazt adjon ki minden évben, a mennyiben annak, hasból készült adataiból senkisémer merithet tanulságot — hanem elég lesz, ha azt csak minden ötödik évben dolgoztatja fel, a mikor aztán nyilvánvaló s formailag is hibátlanabb lehet a mostaninál; e helyett pedig elégedjék meg, hogy mutattassék ki évenként — minden községben hány tanköteles gyermek és hány iskola van s ezek közül hány jár tényleg iskolába, ezeket hány képesített tanító oktatja a kötelezett tantárgyakban? szóval csak oly adatokat követeljen, a melyek netán a törvény sürgős végrehajtásának szolgálnak alapjául.

De áttérök a jelentésre, mely az összes népoktatási intézeteket felöleli: a tulajdonképeni nép- és felső népoklakokat, a polg. s felsőbb leányiskolákat, az ipari s kereskedelmi szakiskolákat, a tanítóképezdeket,

a tanszermuzéumot, nyugdíjalapot, iskolai takarékpénztárakat stb.

A jelentés szerint van tanköteles gyermek 2.119,676, azaz minden 1000 lakó közt 154.4 hat-tizenöt éves találtatott. Különös e tételnél, s ez adatok hitelességét jellemzi, azon körülmény, hogy 1869-ben 165,065-tel több tanköteles volt kimutatva, mint a mult évben, az előző évhez képest pedig a tankötelesek száma 22,186-tal szaporodott. A tankötelesek közt a leány ismét kevesebb, mint a fiú; a fiúk az egész szám 49,3%-át, a leányok ellenben 50,7%-át teszik. A tankötelesség időtartama szerint volt 6—12 éves 1.609,477; 12—15 éves 610,199. — Vallás szerint volt 1000 tanköteles közt rom. kath. 462⁹⁰, görög kel. 152⁹⁵, helv. hitv. 139⁹¹, görög kath. 116⁹⁴, ágosthitv. 85⁹⁶, mózesv. 40⁹⁶, unit. 3⁹⁶. Anyanyelv szerint az adatok csak megközelítőleg vannak véve és pedig volt: magyar 950,799, német 309,971, román 382,433, tót 333,619, szerb-horvát-veind 91,431, ruthen 61,473.

Ha összehasonlítást teszünk a tankötelesek s a tényleg iskolába járók közt, ugy az eredmény látszólag még nagyon is elszomorító, mert ezek száma csak 1.656,337, a tanköteleseknek tehát csak 78,14%-a; de ha tekintetbe vesszük, hogy a mult évhez képest 36,645-tel való szaporodás van feltüntetve, 1869. óta pedig a szaporodás egy fél milliónál nagyobb s hozzá számba vesszük, hogy az iskolába nem járók legnagyobb része a 12—15 évesekre esik: ugy a haladással általában véve mégis megelégedhetünk. Érdekes megtudni, hogy a jelentés adatai szerint Baranyamegye a z e l s 6 k közt foglal helyet s 6—12 éves tankötelesei közül tényleg iskolába jár 91%; a legkedvezőbb arányt mutatja Hontmegye 97,3%-a, a legesélyebbet pedig Marmarosmegye 40⁹⁶-al.

Az iskolába járók felekezetek szerinti haladása 1869 óta igen tanulságos. Minden 1000 tanköteles közül járt iskolába:

	1869-ben:	1881-ben:
rom. kath.	480 ⁹³	891 ⁴
gör. kath.	372 ⁹²	525 ⁶
gör. kel.	292 ⁹⁰	557 ⁹
helv.	450 ⁹	800 ⁶
ágosth.	713 ⁹³	870 ⁶
unit.	410 ⁹⁶	805 ⁹
mózesv.	370 ⁹⁶	856 ⁶

Anyanyelv szerint első helyen állanak a németek, azután következnek a magyarok. Az iskolába járás viszonyaihoz tartoznak a mulasztások is, mi 18 milliónál több félnapos mulasztásban van feltüntetve, a miből minden iskolás gyermekre 12—13 félnapos mulasztás esnek; ismervén azonban az iskolamulasztási naplók hiányos vezetését a gyakorlatból, az adatokat még megközelítőleg sem fogadhatjuk el helyeseknek, mert pontos jegyzés mellett ez bizony háromszor annyit tenne ki.

Az országnak 12,726 polg. községében volt összesen 15,922 népoklak; ezek közül: állami 318, községi 1,686, felekezeti 13,745, magán 173; eleni 15,734, felső nép- 78, polgári 110; vegyes iskola 13,984, kizárólag fiú-isk. 897, kizárólag leányiskola 1041. —

E pontnál elszomorító a kimutatás azon része, hogy még mindig van 1808, oly község, mely csak más községhez csatlakozva tart iskolát, 237 községben pedig a tankötelesek sehoval sem járnak, s e községek majdnem kivétel nélkül az ország határszéli megyéire esnek. De van e téren is javulás, mert a mult év óta 54-gyel több oly község van az országnak, mely önálló iskolával rendelkezik. A pusztai és tanyai iskolák száma volt 626. — Tanítóképezde van összesen 72; ezek közt 25 állami, 24 rom., 4 gör. kath., 4 görög kel., 4 helv., 9 ágosth., 1 mózesv., 1 magánjellegű. A tanulók száma volt 4111 s ezeket tanította 631 tanító. Oklevelet nyert 1365.

Az iskolák fenntartására összesen költöttek 10,643,610 forint különböző című jövedelmi forrásokból, a mult évhez képest 586,461 frttal többet.

A tanítási eredményt tekintve, a kimutatás bizony nem valami rózsás színben tünteti fel az állapotokat, noha feltehető, hogy ez a jelentésnek tán a legkedvezőbb s legkedvezőtlenebb részét képezi. Kétségteljes a mulasztás, s mily tényezők s körülmények bírnak itt befolyással, ezt felsorolni nem tartozik e cikk keretébe; de hogy ideje lesz e téren végre is komolyabb reformokat léptetni életbe, a mellett — ugy hiszem — az adatok tanuskodnak leginkább.

A lefolyt évben 183,223 tanulóknak — tehát majdnem minden tizediknek — volt tankönyve. Minden 1000 fiú közt 915 megtanult írni, olvasni, 58 tudott olvasni s csak 27 volt olyan, kinél az oktatás siker nélkül maradt. Egyáltalán minden 1000 iskola között 673-tól, azaz $\frac{2}{3}$ résztől a jó eredmény föltételezen várható, és követelhető volt, míg 327-nél, azaz $\frac{1}{3}$ résznél az adott viszonyoknál fogva azt elérni nem is lehetett. A mi pedig azt az 5719 nem magyar tannyelvű iskolát illeti, melyre az 1879. évi XVIII. t. cz. kötelező, azoknak csak $\frac{1}{3}$ része tett eleget a törvénynek.

A tanulási nyelv haladási viszonyát következő adatok tüntetik föl:

	1869-ben volt:	1881-ben van:
magyar nyelvű	5819	7404
német	1232	761
román	2569	2781
tót	1822	1514
magyarral vegyes		
más 2 nyelvű	1467	2787

Az iskolák felszerelésében a viszonyok sokkal kedvezőbbek, minden 1000 iskola közül a saját házában volt 909.; az 1869. év óta 3469 iskolaház épült; minden 1000 iskola mellett 569 esetben találtatott kert, 470 esetben faiskola és 395 esetben tornater. Az iskolákban volt 22,291 tanterem s egy teremre esett átlag 57,7 tanuló. A tanterem száma egy év óta 453-mal szaporodott. Iskolai könyvtár volt 1659, s a szaporodás egy év alatt 700. Iskolai takarékpénztár volt az országnak 329, melybe 13,299 tanuló 55,934 forint 66 krt rakott. Ez intézménynek Baranyában alig van nyoma.

A tanítók száma volt 22.024, tehát 360-al több, mint az előző évben. Képesített tanító volt 18022. Nemre nézve pedig volt 19.985 férfi, és 2039 nő. Ezek közül 1000-re esett 741.1, ki teljesen magyar nyelvű, 76 magyarul jól beszélő, 88.7 magyarul keveset tudó s végre 94.2 a ki a magyar nyelvet egyáltalában nem bírja. A polg. iskolákban tanított 648 tanító. A 65 tanterület közül nyolcezban a rendes tanítók átlagos fizetése meghaladja az 500 frtot, más 16-ban a 400 frtot, további 26-ban a 300 frtot, és végre 15-ben a fizetés 297 és 202 frt közt változik. Mily egyének foglalják el ez utóbbi helyeken a tanítói állást, könnyen elképzelhető. Ez adatokkal szemben érdekesnek tartom idejegyezni, hogy Baranyában a tanítók fizetési viszonyai sem oly kedvezők, mint sokan tán hiszik, mert még mindig van 119 oly tanítói állomás, hol a tanítói fizetés a törvényben megállapított 300 frt minimumot sem éri el, hanem 62 frttől 298 frtig változik.

Végül ide ígatom még az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámalap néhány érdekesebb adatait. Az alap vagyona tett 2,935,288 frt 69 $\frac{1}{2}$ krt, melyből tényleg befolyt 2,155,580 frt 99 $\frac{1}{2}$ kr. A tényleg befolyt vagyon 111.155 frt 08 krt. Jövedelmezett, miből kiadatott nyugdíjra 3270 frt 43 kr., 1493 frt 34 kr. nyugdíj-pótlékra, 32,331 frt 69 kr. ö vegyi segélyre, 23,339 frt 52 $\frac{1}{4}$ kr. árvák gyámoltására és 3542 frt 90 kr. végkielégítésre.

Ha a felsorolt számadatokat figyelemmel kísérjük, el kell ismernünk, hogy népevelésügyünk minden ágában fejlődés észlelhető; csak hogy e haladás távolról sem felel meg azon igényeknek, melyeket tőlünk egyrészt a folyton előre haladó kor követel, másrészt nemzetiségi fenntartásunk fenntartása igényel. Óhajom azért csak az, hogy ha új 10 év múlva ismét teztünk összehasonlítást a mai állapotokkal, tüntessenek fel ezek kedvezőbb viszonyokat, mint a milyeneket a lefolyt decennium felmutathatott.

Az általános jövedelmi pótadóról szóló 1875. évi 47-ik t. cz. végrehajtása eszközendő lévén, a városi tanács által értesítetik az adózó közönség, miszerint az általános jövedelmi pótadó kivételével alapjául szolgáló jövedelem összegéből levonandó ka-

mat és életjáradék tartozásokra vonatkozó bevallási iverk folyó évi december hó 6-tól kezdve ugyanazon hó 23-ig a pénztári helyiségben a jelentkező feleknek kiadatnak. Együttal megjegyeztetik, hogy a kitöltésre nézve a kirendelt pénztári tisztviselő a kellő utbaigazítással szolgál.

Városi pénztári vizsgálat. E hó 7-én az állami adópénztár, házi pénztár, alapítványi pénztár, óvadék és letéti-, árwapénztár, körházi pénztár és szegények pénztára minden előleges értesítés nélkül Zavaros Péter elnöklete alatt Bolgár Kálmán biz. tag, Fekete Mihály tiszti ügyész, és Rónaky Nándor számvevőből álló bizottság által megvizsgáltván, minden pénztár az utolsó fillérig rendben találtatott.

A Dunagőzhajózási társulat üzemel.

A budapesti gazdakör m. hó 29-én tartott igazgatósági ülésén nagyfontosságú beszédet mondott Herrich Károly miniszter. tanácsos a dunagőzhajó-társulat viselt dolgairól. Minket közelről érdekel a dolog, azért e beszédet ime egész terjedelmében közöljük.

Nem egyszer volt alkalmam a felett csodálkozni, hogy nálunk kisebbszerű események, a politika, az adminisztráció, az igazságszolgáltatás terén elkövetett botlások oly port tudnak verni, hogy azok valamennyi lap hasábjait keresztül futották, sőt gyakran a parlamentben is zajos üléseket idéztek elő. De ugyanakkor oly társulati működések, oly üzemek, melyek bámulatos következetességgel nagyban üzetenek s nemzeti vagyonosodásunk és adóképeségünk ellen vannak irányozva, közönnnyel találkoznak, agyonhallgatja a sajtó — nem törődnek vele az igen érzékeny kereskedelmi kamarák, s végre, mi megfoghatatlan, az egyenesen megtámadott termelő közönség sem.

Ime midőn ezelőtt néhány évvel a kaspaszkodó, vagy lánchajózási kérdése felett Klimm egy tudományosan érdekes felolvasást tartott, futólag meg lett általa az is

említve, hogy az aldunai termékeknek a gőzhajó társulat mily exorbitáns elnököket nyújt nemzeti termelésünk rovására, és a nagy közönség, a sajtó, a kereskedelmi kamarák tudomást sem vettek róla.

Ime Kilenyi Hugó, a közl. miniszterium oszt. tanácsosa, az akadémia által pályaköszoruzott művében kimutatja, hogy a cs. kir. szab. gőzhajózási társulat az aldunai gabnatermékeket országukaton keresztül fél áron szállítja s egész szerényen hozzá teszi, miszerint reményli, hogy ezen viszás állapoton majdan segítve lesz.

Ime ez évnek február havában György Endre ur „Gazdászati szemléjében” konstátálja azon tényt, hogy a Dunagőzhajózási társulat, az orosz, a bulgár, a romániai és szerb termékeket országunk határáig jó formán ingyen viszi, onnan pedig fél árért, semmint tőlünk magyar termelőktől.

Csakis körülünkben volt ily viszás állapotok ellen egy eleven felszólalás hallható, a sajtó és kereskedelmi kamarák, s mi megfoghatatlan, a termelők egészen elhallgatták az ügyet.

Pedig a ki csak felületesen olvassa a három idézet művet és nem is számít — azonnal láthatja, hogy itt nem ezrek, nem százezrek, de milliókról van szó, melyeket hazánk termelőitől elvon egy szabadalmazott társulat s azt vagy indokolatlan ambíció, vagy tévesztett számítás folytán tőlünk távol eső, velünk nem is versenyképes szomszédjainknak adja.

Ennek magyarázatát én nem tudom másképp adni, mint úgy, hogy a magyar közönség hazánk legnagyobb fiának, gróf Széchenyi Istvánnak teremtényét, a szab. cs. kir. Duna-gőzhajó-társulat most is azon nimbus védí, mely hazánk ezen nagy fiát még holta után is környezi. Azt a magyar ember nem képzelheti, de csak nem is álmodhatja, hogy ezen társulat hazánk érdeke ellenére működhessenek — pedig ez így van.

Én ösztintén bevallom, hogy daczára a

A „Pécs” tárcája.

Garay János ifjusága és költészete.

(Befejező közlemény.)

Ez a kör — mondom — melynek kifolyása egyfelől lázas vágyakodás, az ősz hazát minden áron újra felkeresni, másfelől pedig egy egészen új szerkezetű hősi költés létrejött: Garai fölléptekor már muld félben volt. Muld félben, de még nem muld el. A költészet hatalma erővé kezdett nőni! a kor eszméit a költészet terjesztette: de azért a költők szerény, sőt önmegtartó életre voltak kényszerítve. Az irodalom munkásait még egyre olyanoknak tekintették, a kik pályát tévesztettek, a kiknek ezért ezer akadályokon kelle kereszttül törniök, hogy műveiket közzé tehesék. A 40-es években már akadt ugyan szerkesztő, a ki némely műért holmi csekély tiszteletdíjat adott: de egészben véve ekkor még iróskodni annyit jelentett, mint olyan hazafiai dolgot művelni, melyért legjobb esetben sem nyerhetni száraz elismerésnél egyebet.

Az őshazába vágyakodás, a költők részéről az ősök erényeire való hivatkozás kora sem muld még el Garai fölléptekor. Annymira nem, hogy épen Vörösmarty „Zalánj”-nak nagyszerű sikere s a műnek évilhetetlen szépségei indították ifju Garainkat e város falai közt „Csatár” czimű

hőskölteményének tervezésére s később megírására.

Az az igazi, mély honfi fájdalom, mely Vörösmarty „Zalánj”-án átvonul, megragadta a mi ifjunk lelkét is, sőt ő nemcsak némán kesergett és lelkesült Vörösmartyanak szép hazafias reflexióin, hanem már ekkor azon vágy ösztönzé, vajha a hazafiai lelkesedésnek bár egyetlen szikráját vehetné ő is a satnya kor szívébe. Ő is harezokot zengett tehát a dicső multból. Tudta jól, hogy Hunyadi korabeli esemény még egy sem alkalmas egy valódi eposra, mint Zalán futása. Annymira tudta, hogy költeménye szakaszait csak képeknek nevezte el. Belehoz ugyan allegorikus alakokat, mint felsőbb lényeket, úgynevezett gépezetnek, de mind e mellett sem akart egyebet, mint Vörösmarty modorában a fölvert eseményeket, harezokokat, mint történelmi tényeket minden költői alakítás nélkül elbeszélni. Azonban már e műben kijelölve látjuk Garai költészetének irányát, mely egyszersmind érdeme is. Ez az a lelkesült, hazafias, nemzeti irány, mely „Csatár”-jától haláláig megjelent valamennyi nagyszámu költeményén vörös szalagként átvonul.

Garai a költőt, mint egy nemzet dalnokát, mint a hazaszeretet tüzeinek folytonos éhrentartóját, a hazafias erények ápolóját és terjesztőjét, mint a nemzetnek hazafiapostolát képzelte. Ilyen értelemben akart ő lenni költő s ilyen értelemben valóban azzá is lett. Korán érezte, hogy az ő kedé-

lyében az egyéni szenvedélyek soha sem fognak oly hatalmas erővel kitörni, hogy tisztán az ő szívélete költészetének elegendő és méltó tárgyat szolgáltatna. Ezért költői tapintattal a nemzeti történelemhez nyult. E nagyszerűen tág mezőn elég anyagot vélt találni arra, hogy meleg hazafiai érzéseit s minden szép és nagyért melegülő lelkét kiönthesse. Különbön már a Zalán költőjét, ép úgy, mint megelőzőit: Horváth Endrét, Székely Sándort és kortársait: Czuczort s a többi egyaránt első sorban a hazafiai érzés töltötte el; s ezen érzésüket csaknem egyhanguan a nemzeti mult lelkesítő képeinek felmutatásával vélték legszöbben kifejezhetni s egyszersmind a gyáva kort részint ostorozni, részint lelkesíteni. E korban a költészet egész lelkével a nemzeti multon csüggött. Garai is a költészet tetszetős öltönyébe, a phantasia színes lepöbe burkolva adta elő a nemzet történetét, hogy az többé ne csak poros könyvekben, a tudósok szobáiban, hanem az egykgyűi pör kunyhójában is betölthesse hivatását, hogy a nagyok erényeit csodálhassa, azok tetteit olvasva, lelkesülhessen a nemzet minden tagja. Ebben a tekintetben Garainál többet egy költőnk se tett. Visszament az idők fonalán, a mig a történet muzsája vezetése alatt visszamehetett. Almos és Árpád s a hét vezértől kezdve megénekelte a magyar nemzet életének majd minden nevezetesebb mozzanatát, rálehelve minden énekére az ő szép lelkének egyszerű, de nemes

közölt műveknek, ezen tarifadifferenciáknak különös fontosságot nem tulajdonítottam, mivel azon hitben voltam, hogy ily hatalmas berendezéssel bíró társulat akkor közvetíti az Aldunán fél ár mellett az áruk tovaszállítását, midőn már hazai érdekeinknek és szükségjeinknek megfelelt, — és ekkor, hogy a Szulina-torkolattal és a vasutakkal, mint első vízi utat kezelő társulat csak is elismerést érdemlő versenyt gyakorol.

Kijőzónított ezen egészen természetesen ábrándból György Endre műve — és különösen a Lloydnak november 17-ki száma.

György Endre művéből lehetett látnom, hogy itt nem néhány ezer mázsáról, de milliókról van szó, melyeket fél áron 4—600 kilométer közötti távrolról közvetít a cs. kir. szab. győri társulat — és a nevezett lapból olvashattam azt, mit csak álmodni nem tudtam volna, hogy az ideai export kezdete óta ezen, lobogónk alatt fényes üzleteket lebonyolító társulat egész partját fél áron az Alduna érdekelttségének bocsátja rendelkezésére; s csak akkor, midőn onnan bizományokat többé nem kap, és vállalhat, — csakis akkor veszi fel kétszeres vitelbér mellett a magyar Duna partján összehalmozott s a megromlás veszélyének kitétt terményeinket! Hogy ezen eljárás nem viszás, hanem annál sokkal keményebb kifejezéssel sujtható eljárás, az ugyan kétséget nem szenved — és hogy ellensúlyozására minden kitelhető eszközök alkalmazását igényli, az bizonyos.

Ime beszéljenek mellettem a hideg számok.

György Endre ur adatai szerint 1879-ben országunkon keresztül az aldunai részekről 17 millió gabona, kukorica 15 millió, és 2 millió métermázsza árpa szállított.

Ha most Kilenyi Hugó adatait és tarifafeljegyzéseit vesszük, akkor láthatjuk, hogy az aldunai orosz, bolgár, román és szerb termelők 0,28 márka fillért fizettek métermázsánként és kilométerenként, mi pedig 4—550 kilométer kisebb távrolról 0,46 márka fillért. Azaz a gőzhajótársulatnak

ezen tarifája kedvezményei folytán az aldunai termelők abba a szerencsés helyzetbe jönnek, sokkal gyarlóbb és igen távol terményeikkel, mintha azokat Vác és Győr között aratnák, és termelnék — azaz jóformán egyedüli piacainkon, München, Frankfurt és Romanshornban velünk versenyképesek!

Ha pedig most figyelembe vesszük azon kirívó körülményt, melyet én részemről csak a nov. 17-ki „Pester Lloyd“-ból tudtam meg, hogy a szab. gőzhajózási társulat az export idényének kezdete óta egész partját vagy annak nagyobb zömét tette fél áron az aldunai termelőknek rendelkezésére, nekünk pedig vagy semmi, vagy kis részét, akkor világos, hogy az aldunai termelőket rovásunkra piacainkon egyedárusoknak tette, azaz saját piacainkról bennünket magyar termelőket leszorított. Mivel a dolog úgy áll, hogy:

Dobroniczáról Münchenbe 1296 k. m. távrolról a vitel 365 m. f.

Budapestről Münchenbe 731 k. m. távrolról a vitel 335 m. f., azaz 565 nagyobb távol a különbözet csak 30 m. f., holott ennek három márkának kellene lennie, ha pedig, mi természetes, bennünket látna el kedvezményvel, akkor a különbözet négy márkát is tehetne.

Még kedvezőtlenebb a különbözet, ha frankfurti piaczon oda 550 k. m. nagyobb távrolról a szemendriai szállítmány olcsóbban jut, mint a budapesti 20 márka fillérral.

György Endre ur igen érdekesen fejti, mennyire nem kívánatos az, osztrák-magyar államunkra nézve, hogy a duna-szulinai torok hajózható legyen. Ime a gyakorlat ezen szép theoriát egész elevenen ezáfolja meg. Ha az aldunai termelők leereszkesznek szépen a világ legolcsóbb útjára és a tengerekre, akkor eljutnak Európa oly tengeri kikötőibe, hol mi ugy sem léphetünk fel, saját tengerünkhez sem lévén képesek hiányzó vízi utaink miatt olcsón juthatni. Így saját s jóformán egyedüli vízi utunkról a Dunáról leszoríthat bennünket oly nagy tá-

vórolról a duna-gőzhajózási társulat. Ezen minden áron segíteni kell.

Én ugy tudom, hogy ezen tisztelt körben ezen ügy elevenen lett megvitatta, s intézkedve is lett, hogy javaslatok vagy indítványok tétessenek a mélyen tisztelt egyesület részéről.

Ha azonban tekintetbe vesszük az ideai bő termés eredményét, el kell szomorodnunk, hiszen nemcsak mennyiségileg, de főleg minőségileg oly termésünk volt, minőre gazdáink nem emlékeznek, és exportot illetve, várakozásaink, reményeink teljesültek-e, én ugy tudom, hogy nem. És ez természetes, ha olcsó vízi utunk egyedárusa, egész gőzzel, fél áron az alsó dunai terméket szállítja a versenyterre, s nekünk schlepjeit csak nov. 17-én bocsátja rendelkezésünkre, akkor világos, hogy mi már csak azon vevőkre számíthatunk, kik elkéstek szükségleteinknek beszerzésével, s így nem csuda, hogy nálunk annyi millió értékű jeles termény rekedt meg a Bánságban, Bácsban s a többi.

Nézetem szerint ezen igen erélyesen segítenünk kell és pedig gyorsan, hogy mi az ószról elmaradt, az még tavasszal némileg helyrehozható legyen s erre szomszédunk, a román kormány megtanított. Midőn ugyanis a román kormány azt látta, hogy a dunagőzhajózási társaság a francia és angol gyártmányoknak kivételes viteltarifát nyújtott, bármennyire lármáztak is ellene a lapok s különösen a bécsiek, azt egy egyszerű vetoval betiltotta.

Ausztria-Magyarország, saját lobogójának védelme alatt álló társulatával ezt hogy ne tehesse, azt ugyan nem foghatom fel, de ugyanakkor érzem, hogy az ily független társulat ellenében főleg társulatoknak feladata mindig nehéz, s ez okból indítványom következő:

Tekintettel az idézett abnormitásokra, nevezzen ki a t. kör egy bizottságot, mely ezen ügygel foglalkozzék s a lehető rövid idő alatt egy javaslatot mutasson be, miként lehetne az annyira sujtott magyar termelők érdekeit az aldunaiaktól megvédeni, s azt a kormány útján érvénybe is hozni.

Korizmic László és gr. Dessewffy Aurél felszólalása után, ez az ügy kiadatik az e célra kiküldött közlekedési bizottságnak, a melynek tagjai: Károlyi Sándor gr., Apponyi Albert gróf, Dessewffy Aurél gróf és György Endre. Különös figyelemmel fogjuk kísérni ez ügyet, annyit máris jelezhetünk, hogy Herrich ur nekünk igen tanulságos meglepetést szerzett, a melyért neki hazafias köszönetet mondunk.

A baj oka az, hogy Bécsbe székelt az igazgatóság, ennek pedig kisebb gondja is nagyobb, mint Magyarország érdeke. Nehéz dolog volna-e egy budapesti igazgatóságot szervezni, a mely emancipálva lenne a bécsitől?

Országgyűlési tudósítás.

Budapest, dec. 7-én.

A kir. táblai pótbirokról szóló javaslat részletes tárgyalása is befejeztetett. E szerint a budapesti kir. táblához 9. a m. vársárhelyihez 3 pótbiro fog alkalmaztatni. A pótbirok szaporítása azért szükséges, hogy a felsőbb bíróságoknál felhalmozódott hátralékok feldolgoztassanak; csak hogy ez nem fog segíteni a bajon, míg a baj valódi

philosophiáját, főképp pedig meleg hazaszeretetét.

Ez nem fogja elveszteni hatását soha, kivált a nemzet ifjúságánál, melynek kiválóan feladata, hogy a történet lapjairól merítsen lelkesedést: Garay költészetét tekintve egy gazdag tárház, melyben mint fényes tükrökben találja fel az ifjúság még századok múlva is: mi a hazaszeretet, mi a hazaszeretet hatalma. Ebből tanulja meg, hogy van valami fenségebb is e durva élet göröngyei közt, mint tisztán az anyagi élvezet. Megtanulja, mint éltek diéső apáink a haza és szabadság nagy eszméit. Azért Garay hazafias tárgyú elbeszélő költészetét kedves marad a nemzet előtt mindörökké.

A hazafias érzésen kívül van még Garay költészetének egy jellemző vonása; és ez a vallásosság. Kiváló előszeretettel énekelte meg a legendászerű történeteket, sőt ő maga is költött ilyeneket. Hazafias, vallásos lelkületének segyzersmind költészetének legtöbb jelessége „Szent-László“ című nagyobb szabású elbeszélő költeményében összpontosul. E hős, szent királyunkat abban a fényben állítja elének, a melyben őt a nemzet és világ, a történet és rege után 800 év óta ismeri. Nemes egyszerűséggel, nem csapongó, de költői phantasiával beszéli el szép sorokban, kik voltak e nagy hősnék szülei, mint királykodott, mint változtatá át az ég kívánságára az aranyokat kővekké,

mint menekült meg esodásan az üldöző kunoktól, mint választák meg Európa fejedelmét a kereszties hadak fővezérének stb. stb. Mindezt főlképvé phantasiájának virágaival, költészetének minden szépségével. Azért e műve soká kedves olvasmánya lesz azoknak, kik a történet egyszerű, de költői elbeszélésében gyönyört találnak.

Ki ne ismerné egykor balladákknak nevezett kisebb hazai tárgyú elbeszélő költeményeit, mint „Árpád a honalapító“, „Hunyadi László“, „A Magyarok Mőzese“, „Kont“, „Bánk-bán“, „Mátyás király Gőmörben“, vagy legendás tárgyú darabjait, mint „A fekete kutya“, „Bosnyák Zsófia“ stb. ki vált pedig ezeket melyekben korához szól, mint: „Hazám búja“, „Egy nagy úri kastélyban“, „Zarándok“, „Magyar hölgy“ és annyi más. Vagy minek említsem azt a töről metszett, magyaros zamatu, igazán talpra esett Obsitost, hiszen nines családi kör, melynek ne szerzett volna s ne szeregne derült pillanatokat.

A költő, ki ezeket s ilyeneket irt, nem csak a maga korának énekelte. E költőnek szava messze kihát. Époly kevéssé fog ő feledtetni mint ember, mint hazafi. Ő mindig azon nagyjaink közt fog említettetni, kik azért éltek, hogy az utókor előtt fákljaként világítsanak.

Gerencs — r.

oka fel nem ismertetik, és míg az első foku bírósági tagok kineveztetésénél nem a protektóra, hanem a képességre fognak tekinteni. Itt a baj!

Érdekes vita fejlődött a mentelmi bizottság jelentése körül Istóczy, Wahrmann, Odessalchi Gyula hg, Kovács László, Onody Géza, Hentaller Lajos és Hollósy Károly mentelmi ügyében.

A székesfehérvári törvényszék ugyanis felkérte a képviselőházat, hogy nevezett képviselőknek mentelmi jogát az általuk elkövetett parviadal vétsége miatt függesztse fel. — A mentelmi bizottság igen helyesen a mentelmi jog felfüggesztését kívánja. Voltak azonban a háznak olyan tagjai is, a kik mások által a törvényeket megtartatni akarják, de a képviselőket saját maguk által hozott törvények megtartása alól felmenteni kívánják! Furcsa kívánat ez egy jogállamban! de furcsa világot vet az ilyen dolog a képviselőháza is. Ugy látszik, vannak képviselők, kik még nem jutottak el odáig, hogy egy törvényhozó és párbajbogaras dandy között a megkülönböztető határvonalat meghuzni képesek lennének. Ha a törvényhozó testület, melynek feladata lenne nemcsak a jog és politika terén, hanem társadalmi téren is küzdeni az emberi balgaság és gonoszság ellen, e feladatáról megfélemedezik, s a törvényhozási termet a párbaj botorságainak szepitgetésével lealacsonyítja; ha a törvényhozó saját példájával megy elül a törvényt és józan észet egyaránt fitymálók nyegle csoportjában; akkor ne panaszkodjanak a képviselő urak, ha a törvényhozó testület hajdani tekintélye alászáll s a közérzület ép oly kevésbe veszi „a honatyákat,“ mint a mely kevésbe ők a törvényt veszik.

Igen helyesen mondá Rossival István képviselő:

A párbaj nem az az eszköz, melylyel a sértés megtorolható. Egyik ember biztosra veszi a feldobott almát és a sértett fél járatlan a lövésben. Hol van az igazság, ha aztán a sértett fél esik el?

Nagy hatással voltak e kérdésben Baross Gábor szavai, a ki különösen hangsúlyozta, hogy épen a képviselőháznak kötelessége arra ügyelni, hogy a hozott törvény megtartassék!

Leghelyesebb volt Hermann Ottó képviselő felszólalása, ki a parviadaloikat egyszerűen neveltségessé tette. Elmondotta, hogy vannak piztyolok, melyeknél inkább a segédek élete van kockáztatva, mint a lövőké s hogy az egész parviadalois kodás nem egyéb, mint szinpadis comedia, a melylyel a közönséget bolonddá teszik és felültetik.

A mentelmi bizottság javaslata elfogadtatott, és a fent elsorolt képviselők mentelmi joga Hollósy kivételével felfüggesztetett.

Hollósyt sem kellett volna kivenni; hisz e képviselőház nem bíró, a ki a bünnötséget vagy a büntelenséget megállapítja, hanem csak azt tartozik kutatni, vajjon politikai tekintetben zaklatás forog-e fenn v. sem. Vajjon az elkövetett cselekmény képez e büntetést, vagy vétséget, annak megállapítása nem a képviselőház, hanem a bíróság hatásköréhez tartozik. A bírói ha-

táskörbe beavatkozni, és a bírói ítéletnek praecocpální nincs joga a háznak.

A képviselői immunitás szép dolog, de csak úgy, ha az helyesen magyaráztatik.

Ellenkező esetben pedig a közvélemény nem az alkotmány egyik biztosítékát, hanem csak kibuvó ajtót kénytelen abban tekinteni.

Már pedig mit várjunk a tömegetől, ha a képviselő egész cynismussal szabadon törtet keresztül kasul a törvényeken.

Az egész vitának összes jó eredménye az volt, hogy mozgalom indult meg becsületbíróóságok alakítása iránt, melyek hivatva volnának, a képviselők közt felmerülő becsületbeli ügyeket elintézni.

Különös, hogy még ehez is mozgalom megindítása szükséges. Mozgalom aziránt, hogy a törvényhozó saját maga hozta törvényeit megtartsa! Ehez igazán nehéz szatirát nem írni.

Következett a költségvetés részletes tárgyalása. A horvát-szlavon miniszterium költségvetése tárgyalásánál felszólt Thaly Kálmán, felkérve a horvát-szlavon minisztert, hogy hasson oda, mikép a horvát testvérek ellenségeskedése szünjék meg, utal a horvát tanintézetekben dívó tankönyvekre, melyek hazugsággal telvék és csak a gyűlöletet és boszut terjesztik a horvát ifjúságban ellenünk. Bedekovics miniszter kijelenti, hogy azért, mit egyesek tesznek, az egész országot felelőssé tenni nem szabad. Mi azonban ugy tudjuk, hogy nem csak egyesek, hanem hatóságok és bíróságok is mindent megtesznek az egyenetlenség szítására.

A belügyminiszteri tárcza tárgyalásánál felhívja Irányi Dániel a belügyminisztert azon illemsértő és erkölcsellenes irányra, mely ugy a főváros, mint az ország több színházaiban és mulató helyein lábra kapott, egyuttal megemlíti, hogy a sajtónak egy része szintén terjeszti az erkölcselenséget, mert általa szemérmetlen képek és szövegek terjesztetnek. Az eziránt beadott határozati javaslat a miniszterelnök felszólalása folytán eljettett. A miniszterelnök a többi közt következőket mondja: határozottan merem állítani, hogy ezen kérdéseknek ma a sajtó-bíróság elé vitele annyi volna, mint teljes szabad passusadás, hogy tesék folytatni.

Mert méltóztassék a sajtóesküdtszéki eljárást figyelemmel kísérni, hogy minők a verdittek legnagyobb részt. Azt még kimondják néha például, hogy van rágalom; azt is kimondják, hogy van erkölcs elleni vétség; azt is kimondják, hogy kitől származik és az utolsó kérdésnél azt mondják, hogy járatlan.

Politika.

A török birodalom ismét válság előtt áll; a szultán állapota oly izgatott, a mely az örültséggel határos; környezetében mindenkit árulónak tart, gyilkostól való félelem által okozott rohamai gyakoriak; minden pillanatban váhatoztatja környezetét; minap kinevezett miniszteriumát pedig ismét elbocsájtotta s az előbbi minisztereket nevezte újra ki.

Arabi póre hamar véget ért; az egész végtárgyalás 5 perczig tartott. Arabi ellen

csak a lázadás vádját tartották fenn, a többi vádatok elejtették; de Arabi így is halálra ítéltetett; mégis az alkirály neki megkegyelmezett, s a halálbüntetést örökös száműzetésre változtatta át.

Az osztrák parlament f. hó 5-en megnyitott; az elnöki megnyitó beszéd után Taaffe miniszterelnök a képviselőház figyelmét a tirolis és karinthiai vizkárosultak segélyezésére felhívta. Előadása élénk tetszéssel fogadtatott. — Ezek után Dunajevszky pénzügyminiszter előterjeszté az 1883. évi költségeloirányzatot.

Dr. Krisztics szerb követ visszahivatott, utóda Bogivevszics lesz, a ki Szerbiában mindig egyik elsőrendű képviselője volt a monarchiánk iránti barátságának.

Svájcban indítvány tétetett a nagy tanácsban, a halálbüntetés ismét behozatala iránt.

H i r e k .

A pécsi jótékony nőegylet karácsonfájára következő adományok folytak be: Nagyméltós. báró Gradwohl Gyula ur 6 frt, Nagyságos Mendlik Agoston apát ur 5 frt, Morawitz Lajos őrnagy ur 2 frt, Nagyságos Báan József kanonok ur 3 frt, Schaurek-Báan Carolin urnő 2 frt, Mélt. b. Bézsan ur (Dunaszekesön) 20 frt, Mélt. Lorenz Katalin urnő 3 frt, Nagys. Neumann Ludovika urnő 5 frt, Nagys. Koronay Ludovika urnő 5 frt, Magyarly Róza urnő 5 frt, Schulhof Róza urnő 2 frt, Kronesz Mari urnő 2 frt, Kovacsics Józsefné urnő 2 frt, Böhm Carolin urnő 2 frt, Dischka Matild urnő 2 frt, Haiddeker Anna urnő 2 frt, Zeis Mari urnő 1 frt, Lammer Róza urnő 1 frt, Baldauf Paulin urnő 2 frt, Erreth Anna urnő 3 frt, Göbel Mari urnő 2 frt, Friedl Emilia urnő 2 frt, Fesztl Rajmár ur 1 fuöltzet és Erreth Teréz 1 vég barchet. Összesen 77 frt. 1 vég barchet és 1 fuöltzet.

A pécsi kereskedelmi és ipartársulat f. hó 7-én tartott választmányi ülésén megállapítottat a f. h. 17-én, d. e. 10 órákor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében tartandó közgyűlés tárgysorozata. És pedig: 1) Feltérítés. 2) Zárszámadási előterjesztés. 3) A választmány megalakítása. 4) A jövő évi költség irányzat megállapítása. 5) A pécsi keresk. és iparkamara átirata a vasárnapi munkaszünet ügyében.

A kereskedelmi bált rendező bizottság tagjai, bálányál Krautzsak János helybeli börtgyáros bájos fiatal nejét kérték fel, ki ezt a legnagyobb kézséggel el is fogadta.

Jogászball. Jogakadémiaik polgárai, az előző évek gyakorlatához képest, az idei farsangban is zártkörü táncvizigalmat rendeznek. Bálányál, Szily-Jeszenszky Ilona urnő kéretett fel. A rendezőbizottság tagjai a következők: Nikolaus Béla, Jovánovits Pál, Percel Ferenc, Reeh György, Kasza Sándor, Mihálffy Ernő, Percel György, Friedl Károly, Széchenyi Tamás, Aronty Rókus, Ludig Gyula, Jobszt Béla.

Műkedvelői előadás. Ugyancsak jogakadémiaik polgárai, olvasókörük javára, egy érdekes műkedvelői előadásra szövetkeztek, mely f. hó 15-én fog megtartatni. A színe hozandó darabok: „Kukli predikáció“ vigj. 1 felvonásban, és „Angolosan“ szintén vigj. 2 felvonásban. Joghallgatóink közül a következők fognak fellépni: Jovánovits Pál, Reeh György, Rónaky Kálmán, Gaál Vince, Dolanetz József, Vrutyák János, és Várady Ferenc. A női szerepekre pedig szintársulatunkból, Gáál Hermin. Arányiné és Bokorné kérettek föl.

Helyreigazítás. Mult számunkban a Pelldérden felállított új posta hivatal állomási helygüll hibásan Peterd lett megnevezve. Midőn ezt helyreigazítálag fölemlítjük, egyszersmind a hivatalos közlöny erre vonat-

kozó értesítést közöljük: F. évi december 11-én baranya-megyei Pellérd községben, kir. postahivatal lép életbe, mely levél- és körsípstai küldemények, valamint 200 frtj terjedő pénztalványok és utánvételek felvételével, továbbításával és kézbesítésével, illetve kifizetésével fog foglalkozni, és a Pécs és B. Sellye közt naponként közlekedő kocsik küldözvény postajáratok által lesz összeköttetésben. Ezen postahivatal kézbesítő kerületét Pellérd, Arányos, Gadány községek és Keresztes pusztá fogják képezni.

A városi rendőr kapitányság megintette azon kereskedőket, kiknek cégtáblái a megfelelő magasságban nincsenek, vagy kirakataik a járdára helyezték, hogy a rendelkezéseiket 8 nap alatt megszüntetni, kötelesegtüknek ismerjék. Ezen hatósági intézkedés osztatlan tetszéssel találkozók.

Helytelen szinlapok. Szinlapjaink a szindarabokban szereplők névsorát gyakran oly hibásan hozzák, hogy ezen figyelmetlenség méltán megérthető. Hogy a szinlapfogalmazó az idegen neveket az eredetiből legalább betűről-betűre leírja, a legkevesebb, mit a közönség megkívánhat.

Balogh Józsa, a kis 4 éves cimbalmos, kinek nemrégiben szerencséje volt Valeria főhercegnő előtt is bemutatni művészetét, jelenleg körutat tesz az országban s a mint halljuk, városunkat is utjába fogja ejteni.

Talmi cigányasszonyok. Már egy valódi cigányasszony sem tartozik a kedves jelenségekhez, folakodó rimánkodásával és erőszakolt jóvendőmondásaival, annyival inkább visszatartó az olyan, ki cigányasszonyok mesterségében is csak kontárkodik. Van pedig néhány ilyen városunk proletariatusában is, kik házról-házra járva tolatodnak, izetlen ajánlközeikkel el-el jósolgatva, a mi kezük ügyébe akad, míg ők maguk is a rendőrök kezébe nem akadnak.

Gyermek koldusok. Városunkban is lábra kapott már a tunya, dologkerülő existenciák azon szokása, hogy alig talpon álló gyermekeiket nyilvános helyekre, mint kávéházak és vendégfogadókba járatják koldulni, az ártatlan teremtmények iránt természetesen ritülve föltörve emberi színelőmlő remélve dologtalan, renyhe életmódjuk gyámolítását. Tekintve, hogy az ily koldulás gyakorlata a főkéony gyermek kebelből az erkölcsi öntudat és önállóság érzetét teljesen kiüli: közérdeklünk és társadalmunk erkölcsiisége nevében felhívjuk rendőrségünk figyelmét e szemfényvesztő speculációra.

Földrengés. Bonyhádról írják, hogy Ó-falu községben m. hó 24-én d. u. 2 és fél órákor rövid ideig tartó földrengés volt, mely azonban nagyobb kárt nem okozott.

Háttalan vendégek. Két mágoesi koresmárosnak eszébe jutott, hogy bizony jó volna a szegény póméneket, mely egész ősszel nem ért rá mulatni a sok munka miatt, egy kis szórakozást nyújtani. A gondolatot tett is követte: nov. 27-ikére mindkét koresmárosban tánczvizalmat rendeztek. Mindkettőben a jó kedv oly magas fokra hágott, hogy, míg az egyikben a mulató vendégek a koresmárosot a földre teperték és összevissza taposták, a másikban az ólós bortól felhevített legények egy más közt hajba kaptak. De itt is kijutott a szegény koresmárosnak, mert egy szárnyra kapott szék egy talála fején, hogy vértől elboritva, összerogyott. r. l.

Nadrág, mint vasuti akadály. A mágoesi állomás főnökét e hó elején egy kis meglepetés érte. Reggel felkelve, midőn öltözködni akart volna, este levetett nadrágját semhol se találta. Ez magában véve elég kellemetlen meglepetés, hát még mikor eszébe jutott, hogy az ellopott nadrág zsebében egy kis aprópénzen kívül benne volt a pénztár kulcsa is, a pénztárban pedig elzárva voltak a — menetjegyek. A vasut megérkezik! se nadrág, se kulcs, se menetjegy, az utasok pedig az ablak előtt. Nem lehetett mást tenni az éktelen szorultságban, mint a Mágocson beszállókot igazolvánnyal utaztatni a leg-

közelebbi állomásig. Az állomás főnöki nadrág ilyen formán a háborítatlan vasuti közlekedés egyik fontos tényezőjének bizonyult. r. l.

Halálozás. Ber e c z Károly, köztisztviselőben álló polgártársunk, városi bizottsági tag, derek főjegyzőnk Majorossy I. ipa, egyike legrégebbi és legszilobabb kereskedőinknek, nincs többé! folyó hó 7-én éjjel agyszélhűdés következtében életének 58. évében rövid szenvedés után szerettei körében elhunyt. Béke hamvaira!

Egy megbokrosodott tehén kedden a szigeti országuton nagyobb zavart okozott, mint az ily jámbor természetű páratól várható volna. Csak egy ökleldözött jobbra-balra s rémitgette a járó-kelöket, végre egy gyermeknek rontott neki. Szerencsére azonban néhány hidegvérű embernek sikerült a nagyobb bajt elhárítani.

A vasuti kezelés ellen kereskedői körből panasz érkezett hozzánk. A Pécsről kiszállított bor, mielőtt rendeltetési helyére érkezne, furcsa „kezelésen” megy keresztül. Dacára a kettős hordónak, a hordók több helyen megfúratnak, s a bor jelentékeny része kiszivatik. Eziránt már ismételve érkezett panasz a vasut-igazgatósághoz, de hasztalan. A panaszól azzal bocsáttatott el, hogy mutassa ki, melyik állomáson furták ki hordóját. Könnyű és egyszerű módja a panasz elintézésének. Ha a vasutnál megbízhatatlan emberek alkalmaztatnak, ezért az igazgatóságot terhel a felelősség. Mennyire árt az ilyen „kezelés” a pécsi borkereskedésnek, azt hisszük, említeni is felesleges.

Színház és művészet.

Színházunkban kedden Morvai Antal jutalmára Shakespeare szomorú játéka „Romeo és Julia” került színre s mint előre hittük, egészen telt ház előtt, mely kitüntetés a jutalmazott különben tökéletesen meg is érdemelte, mert ő nemcsak ambíciósus, szorgalmas, hanem tehetséges színész is. Kitűnt — meg vagyunk győződve — rövid idő alatt a fővárosba fog vezetni. Elnéző közönségünk az előadással — noha az semmikép sem gyűjtött — egészen boldog volt elégedve s a mikor ezt a magunk részéről is constáljuk, úgy hisszük, fölösleges kijelentenünk azt, hogy nem alkalmazzunk szigorú kritikát s nem lépünk fel oly miúgyekkel, mint tán egy elsőrangú színpaddal szemben, hol a tagok mindig csak egy szerepben mozognak s így ebben tökélyre is vihetik. Vidéken ez máskép van; ott a tagok ma drámában, holnap társalgási darabban, holnapután pedig mint énekesek s komikusok kénytelenek fellépni s ily viszonyok közt örülni kell, ha a tehetséges tagok legalább nem vesztik el az érzéket azon genre iránt, melyre természetesen tehetségeiknél fogva hajlammal birnak. Így vagyunk Morvaival is. Vasárnap „Boccaccio”-ban láttuk mintkádárt s két napra rá mint Romeót. Kissé nagy ellentét. Morvai tulajdonképen salondarabokban van helyén s mint szerelmes e genreben — ha kultiválja, sokra fogja vinni; de drámai szerepekben is megállja helyét. Mint Romeo, festői, rokonszenves alak volt, úgyesen, könnyedén mozgott, érzésteljesen szavalt, bár néha, különösen az érzés fokozott kitérőseiben hamis hangidommal adott kifejezést felindulásának s ekkor játéka sem volt eléggé határozott. Gaal Hermin kellemteljes Juliát semholycsített, a mint az oly szép, elegans fellépéssel rendelkező gyönyörű színpadi jelenés mellett máskép nem is lehetett. A belizelő szerepet azonban nem bírta eléggé érvényre juttatni, mert egyes jelentekeket tökéletesen hamisan interpretált s különösen a lusu, a kriptában való ébredése s ezt megelőzőleg az altatószer megívása végkép hatásméltó maradtak. S mégis hogy van az, hogy oly rokonszenves, kedvelt színész

hidegen hagyja a közönséget, kinek érdeklődése már a szerep tárgyánál fogva is természetesen feléje fordul? Megmondjuk neki. A kisasszony mindig hősies hangulatban van s magas, hideg hangon, minden szót taglalva szaval ott is, a hol csak a bensőség érzetével és simuló szendeséggel kellene beszélnie; szóval a mit gondos, nem ritkán elragadó játékkal épít, azt az álpathos bizonyos nemével — mint valami német színész — ismét lerombolja. Pedig a színművészet egész titka abban összpontosul: a helyezettülte természetességét minél inkább megközelíteni. Mi a kisasszonyt határozott tehetségnek tartjuk, feltaláltunk benne minden anyagot, mire jó színésznek szüksége van: szép alak, elegans tournüre, alakítási képesség, fesztelenség a játékban — s így nem nézhetjük jó szívvel, hogy egy téves irány, egy rossz szokás miatt modorossá váljék. Nincs annyira terünk, hogy a kisasszonynak részletezve bizonyítsuk be — jobbára általánosságban tett kifogásaink helyességét; de oly művelt nő, mint ő, megértett minket emnyiből is, s különbséget is fog tenni a mi őszinte, jóakaratu kritikánk és „künstlerische Leistung”-féle izetlen bókó közt, melyek bizonyos helyen oly bőkezűen rászóratnak. — Morvai az ünnepestéjén a közönség részéről diszes koszoru s pénzadományval lett kitüntetve. Szerdán negyedikben színre került az „Üdvöske” s az előadás mindenben sikerült. Közönség csak közép számban. Csütörtökön volt a saison legsikerültebb előadása. Színre került „Fabriczius ur leánya”, Wilbrand 3 felvonású színműve. Az est koronája volt Gaal Hermin (Stern Agotha), ki gyönyörű játéka mellett, az egymásra tornyosuló csapások okozta mélabus kedélyhangulat kifejezésében ez estén az érzés és fájdalom igazi hangján szívből szívhez szólott s így mindvégig a legzajosabb kitüntetésben részesült. A kisasszony e szerepében néyesen bebizonyította fentebbi állításainkat s meggyőződhetett, hogy a közönségre hatni csak akkor lehet, ha a természetességgel a helyzet hű átérzése párosul. Az est sikerében osztozott Sándor ur, Fabriczius szerepében; átgondolt s minden részletében is egyöntetű alakítása hozzá méltó volt. — Felemlítjük még Gönczinét (Reinhold Ida) és Bokornét (Wolmuthné). Közönség kevés.

Közgazdaság.

Felhívás hazánk bortermelőihez. Az országos gazdasági egyesülettel nyert megbízás folytán van szerencsém ezennel felhívni hazánk bortermelőit, hogy a magyar borkivitelnek szervezését célzó, országos borászati szövözetet megalakításához minél nagyobb számmal hozzájárulni és december 17-én d. e. 10 órákor Budapestben a Köztelek tanácskozási termében megtartandó alakuló ülésre személyesen, vagy helyvidékenkénti kiküldöttek által megjelenni sziveskedjenek. Az alakuló ülés elé a szervezkedés könnyítése végett, az országos gazdasági egyesület borászati szakosztálya által kidolgozott előleges alapszabálytervezet fog terjesztetni, mely kellő időben a hazai kiválólé bortermelőket és szakgyeüleleteknek fölös számban megküldetni és a napilapokban is közzétetni fog. Budapest, 1882, november 30-án. Gróf Keglevich István, az országos gazdasági egyesület borászati szakosztályának elnöke.

A méhészeti vándortanítás szervezése céljából a földművelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg az országot hat kerületre osztotta, oly elhatározással, hogy azok mindenikében egy-egy vándortanító alkalmazandó; Baranyamegye a II-ik kerületbe osztott, és ennek tanítójává Dömötör László, az orsz. méhészeti egyesület másodalelnöke nevezetett ki.

Irodalom.

Megjelent az „Ország-Világ“ VI-ik füzeté a következő változatot, gazdag tartalommal. „Az egyedüli mód“ ifj. Abrányi Kornél kitünő regényének utolsó előtti közleménye. Radnyánszky Gyulától egy igen kedves kis rajz van e füzetben „Nyári permeteg“ czimmel. „Virányoslak“ Nemin Melánie érdekes novellája szintén befejezéséhez közel. Költemény kettő van. Benedek Aladártól „Gabó Bátya“ és Halász Aladártól „Vajha kibeled tenger lenne“ czimmel; ifj. Apáthy Istvántól szintén figyelemreméltó czikk van e füzetben „Mivé leszünk“ és Szekrényessy Kálmán „Somlyó“ czim alatt kitünő tanulmányt ad. Felekyné Mukácsy Flóra arczképe terjedelmes élet- és jellemrajz kíséretében van bemutatva. Képei oly remek fametszetek, minőkkel valóban a külföldi lapokban is alig találkozunk. Ilyen gyönyörű képek: „Legboldogabb korban“ „Helgoland“ „Seni Wallenstein holttesténél“. Három kis tájkép Boszniából, és „Urvina Planina szent tölgyei Szerbiában“. Ajánljuk e derék és kitünő képes lapot t. olvasóink figyelmébe. Előfizetheti Wilkens és Waidl könyvkiadó hivatalában, koronaherceg-utca 8. szám. Előfizetési ár: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Frick Vilmos bécsi udvari könyvkereskedő (Graben 27. sz.) beküldte könyvjegyzékét, mely körülbelül 20 ezer könyvet tartalmaz.

Közlekedés.

A hajó menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Mohácsról fölfelé	Főlőről Mohácsra
2 ó. 30 d. u. mindennap. 3 órakor délután kedd és péntek kivételével.	7 ó. 45 p. este mindennap 4 óra 15 percz délután. hétfő és csütört. kivételével.
Mohácsról lefelé	Alulról Mohácsra
4 óra 15 percz délután, hétfő és csütört. kivételével.	12 óra 40 percz délután kedd és péntek kivételével.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelőtt 7 óra 16 percz délután.	8 óra 11 percz reggel 5 óra 35 percz délután
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 óra 40 percz reggel 5 óra 50 percz este.	10 óra 58 percz délelőtt. 10 óra 7 percz este.
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e. 10 óra 34 percz este.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. u. 8 óra 47 percz este.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és érték-tőzsdén.*

Budapest, 1882. december 7-én.

	Pénzbeli árf. o é
1 Magyar aranyjárdék 6%	118 80
2 Magyar aranyjárdék 4%	85 60
3 Magyar papírajárdék 5%	84 20
4 Magyar vasuti kölcsön.	134 —
5 Magyar földterhermentesítési kötvény .	93 25
6 Temes-bánati „ „	96 50
7 Erdélyi „ „	98 50
8 Magyar szőlődezsma váltásági „	96 50
9 Magy. nyeresemény sorsjegykölcsön	117 50
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109 —
11 Osztrák járadék papírban	76 50
12 „ „ ezüstben	77 25
13 „ „ aranyban	94 25
14 Osztrák-magyar bankrészevény.	825 —
15 Magyar hitelbank részevény.	281 50
16 Osztrák hitelintézet „	293 —
17 Cs. és kir. arany	5 64
18 20 frankos arany (Napoleonőtor)	9 47
19 Német birodalmi márká	58 40

* Távirati uton vettük.

Szerk.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felölös szerkesztő: Bodó István.

A szerkesztő üzenete:

Sz. K. levelére. Valóságos örömet szerzett mindnyájunknak. Nagyon kevés türelmet kérünk, míg a lap homlokán dísekedhetünk vele.
Zordon. Zengo. A „Zordon“-t legyen szives az illető osztály fonokkal közölni; a ferbizi diákok az a kompetenciájára „Zengo“-tíz már több szavunk van, de nem sok. „A nővér sírjánál“ okvetlenül emberiebb hangulattal áll meg az is, aki nem kültő, mint a mi-lyen ez: „A mióta eltávolozól olv uualmas az élet.“ Az „Intés“ nagy igazság lehet, az apa jószívét világosan tanúsítja, de bizonyos, hogy sem ő nem kültő, sem fia, aki azt versebe szedte. Nem szabad minden igazságot versebe kaptatni, mert akkor ez is vers: „nagy kutya kúntja a nagy hóba hébehóba.“

Nyilttér. *)

Kepes Kálmán

Pécssett,

Széchenyi-tér, Zsolnay-féle házban, ajánlja dúsan ellátott, raktárát, melyben nagy választékban kaphatók mindentéle posztó-, selyem és gyapot-ruhakelmék Longschawl-ok és kendők; továbbá Rnmburgi-, Hollandi- és Creasz cérna-vásznak, asztal neműek, canafasz és ágyterítők, valamint minden idényre mindennemű kész női- köpenyek, bundák és otthonkák, a legjutányosabb áron.

Kaphatók mindenféle pokrócz és futószőnyegek is.

*) E rovat alatt megjelentekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakozimával is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetésű.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk ha a válasza szükséges póstabelyeg beküldetik.

Usurgói hegyben egy jó gazban levő 1000 öles szőlő előnyös feltételek mellett eladó. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Hektor névre hallgató tarka vizsla kutya elveszett; a megtaláló 5 frt. jutalomban részesül.

Kerestetik 3 gyermek melé egy magyar nyelvű, ki a gyermekkert tanfolyamot végezte. Bővebbet a kiadóhivatalban.

H I R D E T É S E K.

!!Karácsonyi és újévi ajándékok!!

Van szerencsénk a n. é. közönég becses tudására hozni, miszerint raktárunkat a közelgő ünnepekre minden a szakmába vágó

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOKKAL dúsan felszereltük, és azokat olcsóbban mint bárhol árusítjuk el.

Raktáron tartunk több mint 30 féle leg-utóbb francia és angol újdonságot levélpapírokban betűvel, virággal, és minden olkpezhető eu-blémm-el, továbbá imakönyveket, tintatartókat, festékdobozokat, képes- és meséskönyveket stb. stb.

Olcsó áron

tökéletes végelárusítást

rendezünk bőr és diszmuáruccikkékből u. m. albumok emlékkönyvek és írotárczákból tetemesen leszállított áron.

Számos látogatásért esedezik

Traub B. és társa.
papír-író-és rajz-szerkesztése, Pécssett, Király-(6)-utca 4. szám.

Vidéki levélbeli rendelések pontosan és lelkismerete sen lesznek előmizve.

!!Karácsonyi és újévi ajándékok!!

1946 sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

1. A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy dr. Banthler Ödön végrehajtónak néhai özvegy Vimmer Mihályné örökösői végrehajtás szenvedettek elleni 802 frt 50 kr. tőke, ennek 1878. május hó 2. napjától számítandó 5 százalékos kamatai, 236 frt 64 kr. régi kamat, 17 frt 75 kr. végrehajtás folyamodási és 6 frt 50 kr. árverési folyamodási és követelések, valamint a még netalán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok, u. m.:

2. A pécsi 3267. tjkvben felvett 2235b. hszsz. fekvőség 406 frt az ugyanezen tjkvben foglalt 7246b. hszsz. fekvőség 859 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Pécssett, a törvényszék telekkönyvi irattárában 1882. évi december hó 16. napjának d. e. 10 órájában megtartandó nyilvános árverésen szükség esetében a kikiáltási mint becsárón alól is eladatni fog.

3. Árverezni kívánók tartoznak bánatpénzül az ingatlan kikiáltási mint becsár 10 százalékat vagyis 40 frt 60 kr., 85 frt 90 krt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A pécsi kir. tszék telekvi hatóság 1882. szeptember 15-én tartott üléséből

kiadta
Dr. Karay.
kir. tvszéki jegyző.

Traub B. és társa Pécssett!

Traub B. és társa Pécssett!

Legolesőbb bevásárló hely. Legpontosabb kiszolgálat.

Alulírott tisztelettel bátorkodom a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy nálam nagy választéku leg-szebb és művészileg dolgozott arany és ezüst, női és uri

ZSEB-ÓRÁK,

jól szabályozott bécsi inga-órák remek tokokban, továbbá francia ébresztő-, hajó-, iroda-lemez és schwarczwaldi órák

jutányos áron kaphatók.

Tetemesen nagyobbitott

Óra-raktár

azon előnyös helyzetbe hozott, hogy mindennemű és fajta legjobb órákban bárkivel **árversenyezhetek.**

Elvállalok egyszersmind mindennemű **javitásokat** jótállás mellett, s minden megrendelést gyorsan, olcsón és pontosan teljesítek.

A t. cz. közönség becses bizalmát kéri

kész szolgáljuk

THURN I. órás,

Király-utca 7. sz., a boltív-köz átellenében

8 3-1

Tíz éves valódi francia cognac
3.50, 1.80.
Angol rum palackja 1.80, 90, 45. kr.
Legfinomabb jamaika rum

1.60, 80., 40., kr.

Cuba rum literes üvegben 1 frt.
Legfinomabb theák, császár keverék,
mandarin, pecco, chouchon kilója

4—12 frt.

Kiváló finomságu thea sütemények
kilója 2 frt 40.

Valódi francia pezsgők: Delbeck, Röderer, Cli-
quot, Juibert cézegtől.

Magyar pezsgők „Kincsem“ frt. 2.25.

” ” ” frt. 1.50.

” ” ” frt. 1.20.

Pécsi asztali és pécseye borok
Benedictiner 5., 3., és 1 frt 50 kros üvegekben.
Finom liqueurök nagy választékban, ugyszinte
magyar, angol és francia mustárok, valamint
szarvas gomba, champion, macidouen és sardi-
nák különféle nagyságban és minőségben kap-
hatók.:

EIZER JÁNOS kereskedésében.

Pécsett Széchenyi-tér Oertzen-ház.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan
teljesítetnek.

20786 sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

1. A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a pécsi takarékpénztár végrehajthatónak kiskoru Krämer Erzsébet és társai végrehajtást szenvedettek elleni 70 frt tőke, ennek 1880. szeptember hó 30. napjától számitandó 8 százalék kamatai 11 frt 80 kr. per, 6 frt 80 kr. végrehajtás folyamodási és 10 frt árve-rés folyamodási, valamint a még netán felmerülendő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m.:

A zsbriki 58. sz. jkvben felvett 58. számú ház, belsőség, 121, hrzsz. házikert. 571. hrzsz. szántófüld, 599. hrszsz. szálló és szántófüldből álló kisházas birtok 1048 frtban ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Zsbrik községében a községi bírói lakban 1883. január hó 3-ik napjának d. e. 10 órájában megtar-tandó nyilvános árverésen szükség esetében a kikiáltási mint becsáron alól is eladatni fog u. m.:

2. Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlan kikiáltási mint becsár 10 százalékát vagyis 140 frt 80 kr. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött ke-zéhez letenni!

3. A 6 köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az első részt az árveréstől számitandó egy hónap, a máso-dik két hónap, és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 3 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjá-tól 6 százalék kamatokkal a pécsi kir. adó, mint letét hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

Kelt a pécsi kir. törvényszék telekkönyvi hatóságnak 1882. évi szeptember hó 29-én tartott üléséből

kiadta

Dr. Karay,

kir. törvényszéki jegyző.

„Kelletlen szájszag és fogfájás
ellen!”

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KAROLY ROBERT,

Manchester lakos által feltalált

osztrák csá-
szári kizáró-
lagos és

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Sopiana-szájszész a száji- és orr-üregnek (odvas vagy mütógak, dohányzás vagy bármí más okból eredő) minden bá-zét nyomtalanul eltávolítja.
2. Erősíti a perzhéji foghúst és az ingó fogakat, az nöbbiaknak visszaadja természetes feher színüket, megerátolja a fogzó kúpódését, vési a fogak zoman-czát és óv a fogfájás ellen.
3. A száji- és orrüreg mindennemű súlyos (skorbutikus) bántalmait gyógyítja, adíti és pirosítja a foghúst és edzi a nyakhartyát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár csepp-, vízzel nem elegetített szájszészszel meg-nedvesítettük.
5. Diphteritis és más torokbajoknál igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnek
1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: Sípócz István gyógyszer-
résznel Pécsen, Török József gyógyszer-
résznel Budapesten és minden nagyobb vi-
déki gyógyszerárban. **Bíró János** gyógy-
szerész úrnál Kolozsvárott.

7 *—1

Főraktár

Dr. Schulhof Adolf úrnál

Pécsett.

Több mint 800 elismerő bizonyítvá-
nyok orvosi tekintélyektől elomtatottak.

FELHIVÁS.

A „**pécsi kölcsönös segélyző-egylet**“ helybenhagyott alapszabályainak 6. és 36-ik §-ai értelmében 6-tól 6 évig tartó évtársulatokból alakulván, hogy a kitiizött szép céljának megfelelőleg szakadatlanul fennállhasson, minden év kezdetével új évtársulatoknak alakulása szükséges.

Mint hogy azonban egy-egy évtársulat megalakulásához legalább 200 törzsbetét aláírása kívánatik, annál fogva a jövő évi társulat megalakulhatása végett a mai naptól kezdve az

**aláírási-iv a társulat helyiségeiben — Pécssett király-
vagy fő-utca 21. sz. alatt Blauhorn-féle házban —
nyitva álland.**

Mindazok tehát, kik az új társulatba belépni s az egylet közhasznu célját hozzájárulásukkal támogatni szándékoznak, ezzel tisztelettel felhivatnak, miszerint folyó év december 28-áig a kijelent helyen 1 részlet 1 frt beiratási-díj letétele mellett nevüknek sajátkezüleg s kötelezőleg leendő beirása végett a délelőtti hivatalos órákban megjelenni sziveskedjenek, a hol kívánatra az alapszabályok is megkaphatók.

A mint az alapszabályokban megkivánt 200 törzsbetét aláírva leendő, a t. cz. közönség a jövő évi új társulat megalakulásáról külön hirdetmény által fog értesítettetni.

Azok, kik az alapszabályszerű heti betételeket egyszerre akarják befizetni, ezt az igazgató választmány 1872. évi december 10-én kelt határozata szerint az év elején az 1 frt beiratási-díj letétele mellett egy részlet után 130 frtial az egész társulati hat évre megtehetik, e mellett mindazon jogokban és kedvezményekben részesülnek, melyek az alapszabályok értelmében a társulati tagokat megilletik.

Ha tekintetbe vétetik, mikép az eddigi tapasztalat szerint egy részlet után a társulati évek letelével a tagok körülbelől 200 frt osztalékot kapnak, s a mellett, hogy 156 frt helyett csak 130 frt tőkét fizetnek be, mégis mintegy 70 frt kamat nyereseményben részesülnek; az előny mely az illetőkre, kik kész tőkével rendelkeznek, ezen módozatból hárul, bővebb magyarázatot nem szükséges.

Egyébként a számitás részletei iránt felvilágosítással kívánatra az igazgatóság készséggel szolgál.

Kelt Pécssett, 1882. évi november 13-án tartott igazgató tanácsi ülésből.

Sey László,

ig. elnök.

Női kalapok gyönyörű diszszel.

Valódi párizsi (Mieder) vállfűző.

Legdivatosabb karmantyú (Muffe).

80 kr.
egy pár.

Női elacé kesztyű 2 gombos . . . . .
„ szarvasbőr kesztyű 2 gombos . . . . .
„ sárga szarvasbőr kesztyű 2 gombos . . . . .
Férfi elacé minden színű . . . . .
„ szarvasbőr minden színű . . . . .

80 kr.
egy pár.

Katona kesztyű kiváló minőségben.

Pollák Soma

király-utca a hattyu-épületben